

UZAICINĀJUMS IESNIEGT ATSAUKSMES PAR INICIATĪVU (bez ietekmes novērtējuma)

INICIATĪVAS NOSAUKUMS	Mācību iespējas (mācību mobilitāte) ārzemēs – ikvienam Eiropā
VADOŠAIS ĢD UN ATBILDĪGĀ NODAĻA	Izglītības, jaunatnes, sporta un kultūras ĢD – B.4. nodaļa “Erasmus+” koordinācija
PAREDZAMĀIS INICIATĪVAS VEIDS	Komisijas priekšlikums – Padomes ieteikums
ORIENTĒJOŠS LAIKS	2023. g. III cet.
PAPILDU INFORMĀCIJA	https://education.ec.europa.eu/

A. Politiskais konteksts, problēmas apraksts un subsidiaritātes pārbaude

Politiskais konteksts

Mācību mobilitāte ir izrādījusies ļoti vērtīga pieredze, kas ļauj cilvēkiem iegūt zināšanas, prasmes un iemaņas, kuras vajadzīgas personības izaugsmei, izglītībai un profesionālai pilnveidei, pilsoniskai iesaistei un sociālai iekļaušanai. Mācību mobilitātei un pārrobežu sadarbībai gan transnacionālā, gan plašākā starptautiskā līmenī ir svarīga nozīme izglītības un apmācības iestāžu, kā arī neformālās un sadzīviskās mācīšanās un jaunatnes darbā iesaistīto organizāciju un ieinteresēto personu kvalitātes uzlabošanā. Pārrobežu pieredze arī aktīvi veicina pozitīvu attieksmi pret ES un eiropiešu identitātes attīstību.

Politiskajās pamatnostādņēs Komisijas priekšsēdētāja Urzula fon der Leiena pauda apņemšanos līdz 2025. gadam iedzīvināt Eiropas izglītības telpu un uzsvēra vajadzību radīt iespējas izglītojamajiem vieglāk pārvietoties starp dažādu valstu izglītības sistēmām.

Eiropas [Komisijas paziņojumā par Eiropas izglītības telpas izveidi līdz 2025. gadam](#) tika izziņots, ka Komisija atjauninās mācību mobilitātes satvaru, lai vairāk izglītojamo un izglītotāju varētu pārvarēt šķēršļus un iegūt mobilitātes iespējas, galveno uzmanību pievēršot jautājumiem iekļaušanas un zaļās un digitālās pārkārtošanās jomā, vienlaikus veicinot līdzsvarotu mobilitāti.

Tāpat Padome ir uzsvērusi, ka pārrobežu mācību mobilitātes veicināšana ir svarīgs sadarbības jautājums [Eiropas izglītības un apmācības sadarbības stratēģiskajā satvarā ceļā uz Eiropas izglītības telpu un turpmāk \(2021–2030\)](#).

Priekšlikums izstrādāt Padomes ieteikumu par mācību mobilitāti ir iekļauts Komisijas gada darba programmā kā viena no svarīgākajām 2023. gada iniciatīvām izglītībā un apmācībā.

2023. gadā šī iniciatīva būs saistīta arī ar Eiropas Prasmju gadu, koncentrējoties uz šķēršļu likvidēšanu apmācības mobilitātei, kuri skar, piemēram, mācekļu profesionālās izglītības un apmācības nozarē un stažēšanos augstākajā izglītībā.

Ar iniciatīvu risināmā problēma

Visdažādākos šķēršļus mācību mobilitātei konstatē dažādi avoti: mobilitātes rezultātu pārskats¹, nozaru pētījumi, Eiroparometrs un citi apsekojumi. Tikai 15 % jauniešu, kuri piedalījās 2022. gada Eiroparometra aptaujā par

¹ Mobilitātes rezultātu pārskats (<https://national-policies.eacea.ec.europa.eu/mobility-scoreboard>) tika izveidots Padomes 2011. gada lēmuma “*Jaunatne kustībā – jauniešu mācību mobilitātes veicināšana*” (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=celex%3A32011H0707%2801%29>) īstenošanas novērošanai augstākajā izglītībā un pamata profesionālajā izglītībā un apmācībā.

<p>Iniciatīva būs vērsta arī uz šķēršļu novākšanu un dalības palielināšanu mobilitātē darbavietās, piemēram, uz mācekļības un stažēšanās iespējām ārvalstīs, to vidū iespējām mazos un vidējos uzņēmumos, ieskaitot jaunuzņēmumus, un uzņēmējdarbības organizācijās. Te mērķis ir stiprināt saiknes starp izglītību (ieskaitot profesionālo izglītību un apmācību), uzņēmējdarbību, inovāciju un darba tirgu un uzlabot šo iespēju kvalitāti un piemērotību.</p>
<p>Paredzamā ietekme</p>
<p>Iniciatīva mudinās dalībvalstis mobilitātes pieredzi padarīt par vērtīgu daļu visos izglītības un apmācības virzienos un izglītības un apmācības programmās iekļaut mobilitātes iespējas, ieskaitot mācīšanos darbavietā, piemēram, stažēšanās/prakses un mācekļības programmās.</p> <p>Tas arī ļaus lielākam skaitam cilvēku izmantot pastiprināto 2021.–2027. gada programmu “Erasmus+”, kas piedāvā mācību iespējas ārvalstīs ikvienam jebkurā mūžizglītības posmā, kā arī no citām ES, valstu un reģionu mobilitātes shēmām.</p> <p>Tādā kārtā vairāk cilvēku izmantos vērtīgus mācību un apmācību periodus ārzemēs, kas ļaus iegūt zināšanas, prasmes un iemaņas, kuras vajadzīgas personības izaugsmei, izglītībai un profesionālai pilnveidei, pilsoniskai iesaistei un sociālai iekļaušanai. Tas arī palīdzēs mācību mobilitāti padarīt iekļautīgāku, videstīgāku, digitāli gatavāku un labāk līdzsvarotu.</p> <p>Iniciatīva arī palīdzēs panākt plašāku internacionalizāciju, stiprināt sadarbību un uzlabot izglītības un apmācības iestāžu, kā arī neformālās un sadzīviskās mācīšanās un jaunatnes darbā iesaistīto organizāciju un ieinteresēto personu kvalitāti.</p>
<p>Turpmāka pārraudzība</p>
<p>Jāturpina mobilitātes rezultātu pārskatu izmantot politikas pārmaiņu vērtēšanai dalībvalstu līmenī. Tā darbības joma pašlaik aptver augstāko izglītību un pamata profesionālo izglītību un apmācību, taču tā pakāpeniski jāpaplašina, aptverot visas nozares, uz kurām attiecas šī iniciatīva.</p> <p>Turklāt iniciatīvai jāveicina mācību mobilitātes rādītāju izstrāde, lai varētu gūt pilnīgāku pārskatu par nozarēm, uz kurām attiecas šī iniciatīva.</p> <p>Turpmākajos uzraudzības pasākumos varēs izmantot 2021.–2027. gada programmas “Erasmus+” starpposma novērtējumu un 2014.–2020. gada programmas “Erasmus” galīgo novērtējumu, kuri jāpabeidz līdz 2024. gada 31. decembrim.</p>
<p>C. Labāks regulējums</p>
<p>Ietekmes novērtēšana</p>
<p>Šīs iniciatīvas sagatavošanā Komisija neveiks ietekmes novērtēšanu. Mācību mobilitātes iniciatīva izpaudīsies kā Komisijas priekšlikums pieņemt Padomes ieteikumu. Tas ir nesaistošs ES tiesību akts, un izglītības, apmācības, jaunatnes un sporta jomā ES var tikai atbalstīt, koordinēt vai papildināt dalībvalstu rīcību. Tā kā ES ir “atbalsta kompetence”, Komisijas priekšlikuma pieņemšana Padomes ieteikumu ietekme būs atkarīga no dalībvalstu iesaistīšanās un gatavības rīkoties. Tāpēc ietekmes novērtējuma vietā Komisija iniciatīvu atbalstīs, izstrādājot analītisku dienestu darba dokumentu, pamatojoties uz liecībām, kas par mācību mobilitātes stimuliem un šķēršļiem savāktas īpašā pētījumā un apspriežoties ar ieinteresētajām personām.</p>
<p>Apspriešanas stratēģija</p>
<p>Apspriešanas mērķis ir informēt visas ieinteresētās personas par gaidāmo Komisijas iniciatīvu un apkopot attiecīgas liecības un informāciju, ko tās sniegs.</p> <p>Komisijas labāka regulējuma politikā, izstrādājot iniciatīvas, kas balstītas uz labākajām pieejamajām zināšanām, mēs aicinām zinātniekus, akadēmiskas organizācijas, akadēmiskas biedrības un zinātniskas apvienības, kurām ir speciālās zināšanas ar iniciatīvu saistītās politikas jomās, iesniegt attiecīgus publicētus un publicēšanai sagatavotus zinātniskus pētījumus, analītiskus materiālus un datus. Mūs īpaši interesē materiāli, kuros ir kopsavilkums par zināšanu pašreizējo stāvokli uz iniciatīvu attiecīgās jomās.</p> <p>Šim uzaicinājumam iesniegt atsauksmes sekos sabiedriska apspriešana internetā un apspriešanās ar mērķgrupām.</p>

Sabiedriskās apspriešanas pamatā būs anketa, kuras mērķis būs izzināt plaša respondentu loka viedokļus. Tā būs pieejama Komisijas galvenajā sabiedrisko apspriešanu lapā³ un tīmekļa portālā “Izsakiet viedokli!”⁴. Tā ilgs vismaz 12 nedēļas un būs visās oficiālajās ES valodās. Astoņas nedēļas pēc sabiedriskās apspriešanas Komisija apspriešanas lapā publicēs faktu kopsavilkuma ziņojumu par saņemtajām atsauksmēm.

Komisija un ārējs līgumslēdzējs arī rīkos apspriešanās ar mērķgrupām, to vidū:

- fokusa grupām, lai pārbaudītu un apspriestu sabiedriskās apspriešanas rezultātus,
- daudzvalodu fokusa grupām no izglītojamajiem un darbiniekiem, kuri nav piedalījušies mācību mobilitātē, kurās izzinās viņu stimulus un šķēršļus, un
- Īpašas sanāksmes un mērķētas pārrunas ar galvenajām ieinteresētajām personām.

Komisija arī sarīkos pilsoņu paneļdiskusiju⁵ par gaidāmo iniciatīvu. Balstoties uz konferences par Eiropas nākotni panākumiem, pilsoņu paneļdiskusiju grupas tagad piedalās Komisijas politikas veidošanā noteiktās svarīgās jomās. Jaunā pilsoņu paneļdiskusiju paaudze apspriedīs galvenās iniciatīvas, kuras ir īpaši svarīgas vispārībai, ieskaitot mācību mobilitāti.

Dažādos apspriešanas pasākumos popularizēs Komisijas vietnēs un sabiedriskajos medijos, kā arī pastāvošajos valstu “Erasmus+” aģentūru un varas iestāžu saziņas kanālos.

Komisija sagatavos kopsavilkuma ziņojumu, kurā iekļaus visu apspriešanas pasākumu rezultātus, un to pievienos dienestu darba dokumentam, kas nāks līdz Komisijas priekšlikumam.

Kāpēc tiek rīkota šī apspriešana?

Apspriešanas mērķis ir ievākt informāciju, speciālas zinības un viedokļus no visām ieinteresētajām personām, lai pirms Komisijas priekšlikuma izdošanas saņemtu pierādījumos balstītu ieguldījumu.

Mērķauditorija

Atsauksmes tiek gaidītas no plašas sabiedrības, galvenokārt no izglītojamajiem un darbiniekiem visās izglītības un apmācības nozarēs (formālā, neformālā vai sadzīviskā), jaunatnes darbiniekiem, mācekļiem un sporta darbiniekiem, un organizācijām, kuras sūta un uzņem dalībniekus mobilitātes pasākumos, arī no darba devējiem, piemēram, maziem un vidējiem uzņēmumiem, to vidū jaunuzņēmumiem. Ļoti vērtīgs būtu arī lēmumu pieņēmēju, ieinteresēto personu organizāciju un pētnieku ieguldījums.

³ [Apspriešanas | Eiropas Komisija \(europa.eu\)](https://european-council.europa.eu/media/en/press-operations/infographic-117196.attachments).

⁴ [“Izsakiet viedokli!” \(europa.eu\)](https://european-council.europa.eu/media/en/press-operations/infographic-117196.attachments).

⁵ Komisijas 2022. gada jūnija paziņojumā COM(2022) 404 par konferenci par Eiropas nākotni norādīts, ka attiecībā uz dažiem svarīgiem Komisijas priekšlikumiem tiks sākota jauna pilsoņu paneļdiskusiju paaudze. Ja visi paneļdiskusijas dalībnieki būs jaunieši, to varēs uzskatīt par jauniešu viedokļa paudēju.